

Sygn. akt II Ca 341/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2012 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Gamrat - Kubeczak
Sędziowie:	SSO Bożena Badenio - Gregrowicz SSR del. Tomasz Szaj (spr.)
Protokolant:	apl. adw. Szymon Lubiński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 czerwca 2012 roku w S.

sprawy z powództwa **B. T.**

przeciwko **Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w K.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Świnoujściu

z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. akt I C 285/10

oddala apelację.

Sygn. akt **II Ca 341/12**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 stycznia 2012 roku, sygn. akt I C 285/10, Sąd Rejonowy w Świnoujściu:

I. pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 22 listopada 2006r., wystawiony przez (...) Bank S.A. w G., któremu częściowo klauzula wykonalności została nadana przez Sąd Rejonowy w Świnoujściu postanowieniem z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie o sygn. akt I Co 2270/06:

a. w zakresie należności głównej wskazanej w pkt 1 powyższego bankowego tytułu egzekucyjnego ponad kwotę 436,26 zł (czterystu trzydziestu sześciu złotych i dwudziestu sześciu groszy),

b. w zakresie odsetek karnych w całości;

II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

III. odstąpił od obciążenia stron kosztami procesu poniesionymi przez przeciwnika oraz nieuiszczonymi kosztami sądowymi;

IV. zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Świnoujściu na rzecz pełnomocnika powódki adw. J. R. kwotę 738 zł (siedmuset trzydziestu ośmiu złotych), w tym 138 zł (sto trzydzieści osiem złotych) podatku VAT, tytułem pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

Powyższy wyrok Sąd wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych:

W dniu 15 czerwca 2004r. powódka B. T. zawarła z (...) Bank S.A. w G. umowę kredytu gotówkowego nr (...). Zgodnie z tą umową powódka otrzymała kredyt w kwocie 4.006,90 zł na okres od 17 czerwca 2004r. do 17 czerwca 2007r. Zgodnie z § 3 umowy kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, wynoszącej na dzień zawarcia umowy 24,5 % w skali roku. W § 3 ust. 10 powódka zobowiązała się do uiszczania opłaty za obsługę kredytu w kwocie 9 zł miesięcznie, przez cały okres trwania umowy. Stosownie do treści § 4 powódka zobowiązana była do spłaty kredytu w terminach zgodnych z kalendarzem spłat, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy. W § 9 ust. 2 umowy strony uzgodniły, że od zobowiązania przeterminowanego bank uprawniony był do pobierania odsetek karnych według zmiennej stopy procentowej, w wysokości trzykrotnie zmienionej stopy bazowej określonej w § 3 ust. 5 umowy.

W dniu 11 sierpnia 2004r. powódka dokonała wpłaty kwoty 170 zł, tytułem należności z powyższej umowy. Natomiast w dniu 28 października 2004r. dokonała wpłaty kwoty 3.800 zł.

W dniu 22 listopada 2006r. (...) Bank S.A. w G. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...). Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2006r. Sąd Rejonowy w Świnoujściu w sprawie o sygn. akt I Co 2270/06 nadał na rzecz (...) Bank S.A. w G. klauzulę wykonalności powyższemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu w części dotyczącej obowiązku zapłaty:

- określonego w pkt 1 tego tytułu tj. niespłaconego kredytu w kwocie 2.149,41 zł,
- określonego w pkt 4 tego tytułu tj. opłaty za obsługę kredytu w kwocie 74,60 zł,
- odsetek karnych w wysokości 31,5 % w stosunku rocznym, liczonych od kwoty 2.149,41 zł od dnia 23 listopada 2006r. do dnia zapłaty,

z ograniczeniem możliwości dochodzenia należności określonej powyższym tytułem egzekucyjnym do kwoty 8.013,80 zł.

Na podstawie powyższego tytułu wykonawczego (...) Bank S.A. w G. wszczął przeciwko powódce postępowanie egzekucyjne, prowadzone obecnie przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Świnoujściu R. J. pod sygn. akt KM 92/07. Od chwili wszczęcia tego postępowania powódka dokonywała wpłat na rzecz wierzyciela jedyni za pośrednictwem wierzyciela. W toku egzekucji komornik wyegzekwował od powódki i przekazał wierzycielowi łącznie kwotę 2.031,44 zł.

W dniu 11 marca 2005r. powódka zawarła z G. M. Bank umowę kredytu nr (...).

Pozwany Bank (...) S.A. w G. jest następcą prawnym (...) Bank S.A. w G..

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy uznał powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego za częściowe zasadne.

Wskazał, że zgodnie z art. 840 § 1 kpc dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaze, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Za podstawę prawną powództwa uznał art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Powódka w sprawie kwestionowała obowiązek objęty tytułem egzekucyjnym w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...), wystawionego w dniu 22 listopada 2006r. na rzecz (...) Bank S.A. w G.. Powódka wskazywała przy tym, że jeszcze przed powstaniem tytułu egzekucyjnego uregulowała na rzecz poprzednika prawnego powoda całą należność wynikającą z umowy kredytu nr (...) z dnia 15 czerwca 2004r. Ponadto podnosiła, że dokonała wpłat na poczet powyższej należności już w toku postępowania egzekucyjnego.

Sąd Rejonowy wskazał, że pozbawiona znaczenia w niniejszej sprawie była kwestia wpłat dokonanych przez powódkę za pośrednictwem organu egzekucyjnego. Takie wpłaty nie mogą skutkować pozbawieniem wykonalności tytułu wykonawczego. Organ egzekucyjny jest bowiem powołany do wykonania tytułu wykonawczego, więc nie można uznać aby dłużnik mógł żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności o kwoty wyegzekwowane od niego w toku egzekucji. Już z samego faktu wyegzekwowania danej kwoty wynika to, że w tym zakresie tytuł wykonawczy traci walor wykonalności – na podstawie tego tytułu wykonawczego nie można powtórnie wyegzekwować tej samej należności. W sytuacji, gdy organ egzekwuje kwoty wyższe niż wynikające z treści tytułu wykonawczego dłużnikowi przysługują przewidziane prawem środki prawne zmierzające do zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Sąd Rejonowy badał, czy obowiązek objęty tytułem egzekucyjnym wygasł na skutek jego spełnienia poza postępowaniem egzekucyjnym. Bezspornym przy tym było to, że powódka dokonała na rzecz wierzyciela tylko dwóch bezpośrednich wpłat - w dniu 11 sierpnia 2004r. kwoty 170 zł oraz w dniu 28 października 2004r. kwoty 3.800 zł. Już z sumowania tych kwot wynika wprost, że nie pokryły one nawet kwoty należności głównej wynikającej z umowy kredytu, powódka zaciągnęła bowiem kredyt w wysokości 4.006,90 zł.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Powódka powinna więc w niniejszej sprawie wykazać dowodowo, że zaspokoili całą należność objętą bankowym tytułem egzekucyjnym. W ocenie Sądu powyższa zasada, określająca ciężar dowodu w postępowaniu cywilnym, podlegała modyfikacji w niniejszym postępowaniu, z uwagi na szczególny charakter powództwa z art. 840 k.p.c. Pozwanym w niniejszej sprawie był bank, czyli podmiot korzystający ze szczególnych uprawnień wynikających z przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (tekst jednol. Dz.U. z 2002r. Nr 72 poz. 665 z późn. zm.). Jednym z tych uprawnień jest możliwość wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych. Zgodnie z art. 96 ust. 1 powyżej ustawy na podstawie ksiąg banków lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności bankowych banki mogą wystawiać bankowe tytuły egzekucyjne. Stosownie do treści art. 96 ust. 2 tej ustawy w bankowym tytule egzekucyjnym należy oznaczyć bank, który go wystawił i na rzecz którego egzekucja ma być prowadzona, dłużnika zobowiązanego do zapłaty, wysokość zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności, datę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, jak również oznaczenie czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia, oraz wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia. Bankowy tytuł egzekucyjny należy opatrzyć pieczęcią banku wystawiającego tytuł oraz podpisami osób uprawnionych do działania w imieniu banku. Art. 97 ust. 1 Prawa bankowego stanowi zaś, że bankowy tytuł egzekucyjny może być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli

wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia. Powyższe przepisy jednoznacznie wskazują, że bankowy tytuł egzekucyjny jest instytucją mającą na celu uproszczenie i przyspieszenie egzekucji należności bankowych. W szczególności zauważyć należy, że bankowy tytuł egzekucyjny podlega kontroli sądowej jedynie na etapie postępowania klauzulowego. W tym miejscu zauważyć zaś należy, że ta kontrola ma charakter formalny, a Sąd ogranicza się do badania czy spełnione zostały przesłanki do nadania klauzuli wykonalności wynikające z Kodeksu postępowania cywilnego i Prawa bankowego. Sąd natomiast nie bada czy objęta bankowym tytułem egzekucyjnym wierzytelność faktycznie istnieje. Ponadto dłużnik na etapie postępowania klauzulowego nie ma możliwości kwestionowania obowiązku objętego tytułem egzekucyjnym. Środkiem merytorycznej obrony dłużnika jest więc powództwo przeciwegzekucyjne. Zdaniem Sądu Rejonowego, nie można uznać, aby to na dłużniku spoczywał obowiązek wykazania dowodowego do uregulowania jakich należności wobec banku był zobowiązany, a następnie do wykazania że należności te zaspokoił. Stanowiłoby to bowiem faktyczne przerzucenie obowiązku dokumentowania i rozliczania czynności bankowej na dłużnika – bank zwolniony byłby z obowiązku wykazywania istnienia swojej wierzytelności. W konsekwencji uznać należy, że w przypadku wystąpienia z powództwem przeciwegzekucyjnym na pozwanym banku spoczywa obowiązek dokonania rozliczenia należności objętych bankowym tytułem egzekucyjnym, w tym wykazania ich wysokości i przedstawienia sposobu zarachowania wpłat dokonanych przez dłużnika.

Sąd Rejonowy wskazał, że pozwany do odpowiedzi na pozew przedłożył umowę kredytową, ponadto przedstawił na poczet jakich należności zaliczone zostały wpłaty powódki. Z umowy kredytu wynika, że na powódce, oprócz obowiązku zwrotu udzielonego kredytu, spoczywał również obowiązek zapłaty na rzecz banku innych należności – odsetek umownych w wysokości 24,5 % w skali roku i opłaty za obsługę kredytu w kwocie 9 zł miesięcznie przez cały okres trwania umowy oraz odsetek karnych w przypadku zwłoki w zapłacie należności głównej. Z treści odpowiedzi na pozew wynika, że kwota 170 zł wpłacona przez powódkę w dniu 11 sierpnia 2004r. została zarachowana w następujący sposób: kwota 77,19 zł na poczet należności głównej, natomiast kwota 92,81 zł na poczet odsetek umownych. Tymczasem z obliczeń Sądu Rejonowego wynika, że kwota należnych pozwanemu odsetek umownych na dzień 11 sierpnia 2004r. wynosiła 152,81 zł – uwzględniając datę zawarcia umowy, wysokość odsetek określoną w umowie tj. 24,5 % w skali roku i daty wpłaty. Sposób rozliczenia wpłaty zaprezentowany przez pozwanego nie może być jednak uznany za nieprawidłowy. Zgodnie bowiem z art. 451 § 1 k.c. dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne. Tym samym Sąd Rejonowy uznał, że po dokonanej w dniu 11 sierpnia 2004r. wpłacie na powódce ciążył nadal obowiązek zapłaty: kwoty 3.929,71 zł tytułem należności głównej (4.006,90 zł - 77,19 zł) i kwoty 60 zł tytułem odsetek umownych (152,81 zł - 92,81 zł). Zgodnie z treścią odpowiedzi na pozew z wpłaty dokonanej przez powódkę w dniu 28 października 2004r. w wysokości 3.800 zł na poczet należności z umowy z dnia 15 czerwca 2004r. została zaliczona jedynie kwota 3.206,54 zł. Pozostała część miała być zaś zaliczona, rzekomo zgodnie z dyspozycją powódki, na poczet jej należności wynikającej z umowy kredytowej nr (...). To stanowisko pozwanego Sąd Rejonowy uznał za gołosłowne i nielogiczne. Pozwany nie wykazał, aby faktycznie powódka złożyła taką dyspozycję. Ponadto należy zauważyć, że umowa kredytowa nr (...) została zawarta w dniu 11 marca 2005r. Z rozliczenia dołączonego do odpowiedzi na pozew wynika, że kwota 3.206,54 zł została rozliczona w ten sposób, że kwota 1.780,30 zł została zaliczona na poczet należności głównej, kwota 1.416,10 zł na poczet odsetek umownych, a kwota 10,14 zł na poczet odsetek karnych. Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwany nie wykazał zasadności swojego roszczenia o zapłatę przez powódkę odsetek karnych. W szczególności nie przedłożył żadnego harmonogramu spłaty udzielonego kredytu, który mógłby stanowić podstawę oceny od kiedy powódka pozostawała w zwłoce z zapłatą należności głównej. Nie wykazał też czy i kiedy wypowiedział pozwanej umowę kredytu. Z treści umowy wynika również, że odsetki karne były objęte zmienną stopą procentową. Pozwany w żaden sposób nie wykazał, a nawet nie wskazał, w jaki sposób kształtowała się ta stopa procentowa po zawarciu umowy (z treści umowy wynika bowiem jedynie wysokość stopy procentowej na dzień zawarcia umowy). Rozliczenie wpłaty dokonanej w dniu 28 października 2004r. uznać więc należy za nieprawidłowe. Z przyczyn powołanych powyżej brak było możliwości zaliczenia wpłaty

na poczet należności z umowy kredytu z dnia 11 marca 2005r. Z uwagi na niewykazanie podstaw i wysokości odsetek karnych nie można było wpłaty zaliczyć również na poczet tych odsetek. Kwota 3.800 zł podlegała więc zaliczeniu na pozostałe należności. W pierwszej kolejności podlegały więc zaspokojeniu odsetki umowne, wynoszące na dzień 28 października 2004r. 261,55 zł (60 zł do dnia 11 sierpnia 2004r. oraz 201,55 zł za okres od 12 sierpnia 2004r. do dnia 28 października 2004r.). Nieuregulowana pozostawała również opłata za obsługę kredytu od chwili zawarcia umowy tj. 45 zł (9 zł pomnożone przez pięć miesięcy). Pozostała kwota tj. 3.493,45 zł podlegała zaliczeniu na należność główną, która na dzień 28 października 2004r. wynosiła 3.929,71 zł. Po tym zaliczeniu do uregulowania przez powódkę tytułem należności głównej pozostawała więc kwota 436,26 zł.

Z uwagi na powyższe uznać należy, że bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 22 listopada 2006r. obejmował również wierzytelności, które nie istniały. W bankowym tytule egzekucyjnym wskazano bowiem, że kwota należności głównej wynosi 2.149,41 zł. Tym samym zasadnym było pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego ponad kwotę 436,26 zł należności głównej. Ponadto Sąd pozbawił wykonalności sporny tytuł wykonawczy w zakresie odsetek karnych, gdyż istnienie tej wierzytelności nie zostało w żaden sposób przez pozwanego potwierdzone. Brak było natomiast podstaw do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie wskazanej kwoty tytułem opłaty za obsługę kredytu. Obowiązek regulowania tej opłaty ciążył bowiem na powódce również po dniu 28 października 2004r.

Ustalenia w sprawie Sąd Rejonowy poczynił na podstawie niekwestionowanych przez strony dokumentów.

W punkcie III wyroku Sąd odstąpił od obciążenia stron kosztami procesu poniesionymi przez stronę przeciwną oraz nieuiszczonymi kosztami sądowymi w sprawie. W ocenie Sądu Rejonowego przemawiało za tym to, że powództwo zostało uwzględnione w znacznej części. Jednocześnie jednak powódka nie poniosła żadnych kosztów procesu, ewentualnemu zasądzeniu od pozwanego podlegała więc część kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu. Przy zwolnieniu pozwanego z obowiązku zwrotu tej należności zasady słuszności przemawiały za zwolnieniem również powódki ze zwrotu pozwanemu części kosztów procesu, adekwatnej do stopnia w jakim pozwany wygrał sprawę. W szczególności zaważyć należy, że powódka znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, a w sporze z pozwanym występowała w charakterze konsumenta.

W pkt IV wyroku Sąd Rejonowy zasądził na rzecz pełnomocnika procesowego powódki wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną z urzędu. Wynagrodzenie to zostało określone w wysokości stawki minimalnej przewidzianej § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.), od wartości przedmiotu sporu wskazanej przez powódkę. Do kwoty wynagrodzenia Sąd, stosownie do treści w § 2 ust. 3 wskazanego rozporządzenia, doliczył kwotę należnego podatku VAT.

Powyższy wyrok w zakresie punktu I i III zaskarżył pozwany, zarzucając:

- 1) naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia przez sąd materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem jego istotnej części, tj.:
 - a) przedłożonej przez powódkę korespondencji do poprzednika prawnego pozwanego z dnia 3.11.2008 roku i w konsekwencji pominięcie w swoich ustaleniach co wynika z tego pisma, tj. że spłata kredytu nr (...) zaciągniętego przez powódkę następowała w ratach miesięcznych po 168,- zł,
 - b) treści postanowień § 1 oraz § 3 ust. 11 pkt 5 umowy kredytu nr (...) w zakresie w jakim wynika z nich łączny okres kredytowania tj. 36 miesięcy oraz kwota kapitału kredytu i łącznej kwoty odsetek przypadających do spłaty przez powódkę za cały okres kredytowania,
 - c) treści postanowienia § 5 ust. 3 umowy kredytu nr (...) w zakresie w jakim wynika z niego obowiązek zaliczania wpłacanych przez powódkę kwot, nie spełniających określonym w nim wymogów wcześniejszej spłaty kapitału, na kolejne raty odsetkowo – kapitałowe,

d) treści postanowień § 3 ust. 5 w zw. z § 9 ust. 2 umowy kredytu nr (...) w zakresie w jakim wynika z niego stopa oprocentowania tzw. odsetek karnych od kwot kredytu niespłaconych w terminie,

a w rezultacie także błędne ustalenie przez sąd, że z materiałów zgromadzonych w sprawie nie wynika harmonogram spłat kredytu przez powódkę ani kwota miesięcznej raty, do której zobowiązana była powódka i nie wiadomo od kiedy powódka była w zwłoce ze spłatą, a w dalszej konsekwencji błędny sposób zaliczenia przez sąd rejonowy dokonanych przez powódkę wpłat na poczet zadłużenia z tytułu przedmiotowej umowy;

2) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 232 zd. 1 k.p.c. oraz prawa materialnego tj. art. 6 k.c., mające wpływ na wynik sprawy, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że na powódce nie spoczywał ciężar udowodnienia swoich twierdzeń, będących podstawą wytoczonego na podstawie art. 840 k.p.c. powództwa, tj. że obowiązek określony przedmiotowym bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...) z 22.11.2006 nie istniał albowiem powódka spełniła w całości swoje zobowiązanie do spłaty kredytu z odsetkami i kosztami na podstawie umowy kredytu nr (...) na rzecz pozwanego na warunkach i terminach zgodnie z tą umową, pomimo, że to powódka wywodziła z tego twierdzenia korzystne dla siebie skutki prawne tj. zmierzające do pozbawienia wykonalności przedmiotowego tytułu wykonawczego;

3) naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 95 w zw. z art. 96 Prawa bankowego oraz przepisów postępowania tj. art. 244 k.p.c., mające wpływ na wynik sprawy, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że wystawiony przez pozwanego bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z 22.11.2006 nie jest dokumentem urzędowym w zakresie w jakim odzwierciedla informacje o zadłużeniu powódki z wyciągu ksiąg rachunkowych banku, a w konsekwencji przyjęcie, że powódka nie była zobowiązana do udowodnienia swoich twierdzeń o braku zadłużenia określonego w tytule mimo, że twierdzenie to zmierzało do zaprzeczenia treści bankowego tytułu egzekucyjnego jako dokumentu urzędowego korzystającego z domniemań prawnych;

4) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 252 k.p.c. mające wpływ na wynik sprawy, poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie wbrew temu przepisowi, że powódka nie była zobowiązana do udowodnienia swojego twierdzenia, że zadłużenie określone w dokumencie urzędowym, którym jest bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z 22.11.2006 zostało w całości przez powódkę spłacone jeszcze przed jego wystawieniem;

Jednocześnie pozwana wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie w postępowaniu odwoławczym dodatkowych dokumentów na okoliczności wskazane w uzasadnieniu. Pozwany wskazał, że przedstawienie tych dowodów w postępowaniu przed sądem rejonowym nie było konieczne ani potrzebne przez pozwanego albowiem to na powódce spoczywał ciężar dowodu. Dodatkowo okoliczności wskazane w pozwie, a wynikające z powyższych dowodów nie zostały z kolei przez powódkę wyraźnie zakwestionowane stąd nie było potrzeby powoływania tych dowodów. Wskazał również, że są to dowody z dokumentów, a zatem są „nieuciążliwe” i wzięcie ich pod rozważenie przy wyrokowaniu przez sąd okręgowy nie będzie powodować dodatkowych niedogodności dla sądu ani prowadzić do przedłużenia lub obstrukcji postępowania apelacyjnego.

Wskazując na te zarzuty pozwany wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I, pkt I i III wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w I i II instancji według norm przepisanych;

ewentualnie o:

2) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (w razie, gdy sąd odwoławczy uzna, że wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości).

Uzasadniając apelację pozwany rozwinął zarzuty apelacyjne. Wskazał, że w piśmie z dnia 3.11.2008 roku powódka wskazała, że rata miesięczna kredytu to 168,- zł, co też wynika z treści samej umowy, albowiem zsumowanie kapitały

i odsetek wskazanych w § 3 ust. 11 umowy i podzielenie daje kwotę 6 048,24 zł, która podzielona przez 36 miesięcy daje kwotę 168,- zł. W ocenie pozwanego logicznym jest również, że skoro umowa została zawarta 17.06.2004 to okres zapłaty miesięcznej raty przypada na koniec każdego miesiąca kalendarzowego, tj. do 17-ego każdego miesiąca. Pozwany wskazał również, że w uzasadnieniu orzeczenia nie wskazano również dlaczego pominięto twierdzenia powódki z jej pisma.

W ocenie pozwanego Sąd Rejonowy dokonując samodzielnie rozksięgowania wpłaty powódki w wysokości 3 800,- zł uczynił to błędnie, albowiem powódka nie wykazała, aby wpłata ta spełniała warunki wcześniejszej spłaty, a zatem zgodnie z § 5 ust. 3 umowy zaliczana winna być na kolejne raty kapitałowo – odsetkowe.

Wskazał również, że wysokość odsetek karnych wynika z samej umowy, zaś nie uległa zmianie w późniejszym okresie. Podkreślił także, że bankowy tytuł egzekucyjny stanowi dokument urzędowy i skutkiem tego, na powódce ciąży obowiązek wykazania twierdzenia o braku zobowiązania. Zdaniem pozwanego powódka winna wykazać wysokość swojego zobowiązania umownego oraz warunki i terminy jego spłaty, a następnie wykazać szczegółowo z zaliczeniem na poszczególne raty, że dokonała jego spłaty na warunkach i terminach określonych umową. W ocenie pozwanego błędne przyjęcie przez sąd rejonowy zasady rozkładu ciężaru dowodu skutkowało brakiem aktywności pozwanego. Powyższe uzasadnia w ocenie pozwanego wnioski dowodowe złożone przy apelacji.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się nieuzasadniona.

Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie procedując zgodnie z art. 224 § 1 k.p.c. w sposób prawidłowy, zgodny z regulami wynikającymi z art. 233 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 6 k.c. ustalił stan faktyczny w sprawie. Ustalenia Sądu Rejonowego Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne. Sąd Okręgowy podziela również wywoły i wnioski Sądu Rejonowego poczynione na podstawie prawidłowo w świetle zebranego materiału dowodowego ustalonego stanu faktycznego.

Odnosząc się do zarzutów apelacji na wstępie należy rozważyć zarzuty 2, 3 i 4, wiążące się z tezą pozwanego o przysługiwaniu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu mocy dokumentu urzędowego i związane z tym konsekwencje w zakresie rozkładu ciężaru dowodu. Teza ta w ocenie pozwanego wynika z regulacji art. 95 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2002 roku, nr 72, poz. 665 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi oraz inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń i mogą stanowić podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych. Niemniej jednak przepis powyższy z dniem 5 kwietnia 2011 roku wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 roku, sygn. P 7/09, OTK-A 2011, nr 2, poz. 12, utracił moc w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta. Niewątpliwym zaś jest, że powódka zaciągając pożyczkę w dniu 15 czerwca 2004 roku występowała jako konsument. Nadto cel pożyczki został określony jako konsumpcyjny. W uzasadnieniu powyższego wyroku Trybunał Konstytucyjny zakwestionował regulację prowadzącą do obciążania konsumentów ciężarem dowodu wykazywania, że należności wynikające z bankowych tytułów egzekucyjnych nie istnieją. Całość argumentacji przywołanej przez pozwanego w apelacji została poddana krytyce w powyższym wyroku. Podkreślić należy, co znakomicie widoczne jest na gruncie niniejszej sprawy, a zostało trafnie dostrzeżone przez Trybunał Konstytucyjny, że obciążenie ciężarem dowodu powódki w niniejszej sprawie w sposób, w jaki domaga się tego pozwany, prowadziłoby do nałożenia na konsumenta w starciu z profesjonalnym podmiotem ciężarów w praktyce niemożliwych do udźwignięcia.

Powódka w niniejszym postępowaniu złożyła liczną, posiadaną przez siebie dokumentację. Trafnie więc Sąd Rejonowy wskazał, że w postępowaniu o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego na banku ciąży obowiązek dokonania rozliczenia należności objętych bankowym tytułem egzekucyjnym, w tym wykazania ich wysokości i przedstawienia sposobu zarachowania wpłat dokonanych przez dłużnika. Podkreślić należy, że taki obowiązek nie jest w żadnej mierze uciążliwy, a rzetelne przedstawienie własnych twierdzeń jest obowiązkiem strony procesu, wynikającym z art. 3 k.p.c.

Brak rzetelności pozwanego w niniejszym postępowaniu jest szczególnie rażący, albowiem treść odpowiedzi na pozew jest lakoniczna, praktycznie bez odniesienia do treści umowy oraz okoliczności podnoszonych przez powódkę. Brak staranności pozwanego widać również w samej apelacji, albowiem na wstępie pozwany wskazał, że zaskarża wyrok Sądu Rejonowego w zakresie punktu I i III, zaś we wnioskach apelacji domaga się zmiany wyroku w zakresie punktów I, II i III w całości. Nadto nagminnie mylone są strony procesu, co znacznie utrudnia odczytanie argumentacji apelacji.

Wbrew twierdzeniom pozwanego (zarzut 1 pkt a i b) nie sposób jest z dokumentacji zawartej w aktach wywieść, że rata miesięczna wynosiła 168,- zł. Podsumowanie sumy kapitału z umowy (4 006,90 zł) oraz odsetek (1 717,34 zł) daje kwotę 6 048,24 zł. Podzielenie tej kwoty nie daje dokładnie kwoty 168,- zł, nadto przy tej argumentacji pozwany pomija opłatę miesięczną w kwocie 9,- zł (§ 3 ust.1 pkt 4 umowy). Niezależnie od tego kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej (§ 3 ust. 2 umowy). Brak było w świetle dostępnego Sądowi Rejonowemu materiału dowodowego podstaw do ustalenia terminu spłaty na 17 dzień każdego miesiąca. Pozwany w swej apelacji (str. 4 wers 6) wskazuje, że umowa została zawarta w dniu 17 czerwca 2004 roku, natomiast z treści umowy wynika, że została zawarta w dniu 15 czerwca 2004 roku, a jedynie okres kredytowania został określony od 17 czerwca 2004 roku do 17 czerwca 2007 roku. W świetle powyższego nie sposób jest skutecznie zarzucić Sądowi Rejonowemu popełnienia błędu w rozliczeniu odsetek i wpłat dokonanych przez powódkę.

Trafnie pozwany wskazuje, że zgodnie z § 5 ust. 3 umowy wpłacane przez powódkę kwoty, nie spełniające określonych w umowie wymogów wcześniejszej spłaty kredytu, na kolejne raty odsetkowo – kapitałowe. W świetle § 13 ust. 1 i 2 umowy zmiana kalendarza spłat z powodu częściowej spłaty kredytu, skrócenie okresu kredytowania, zmiany terminów płatności rat dokonywane są na wniosek złożony przez Kredytobiorcę. O wprowadzonych zmianach Bank powiadomi Kredytobiorcę pisemnie. Jednocześnie w § 13 ust. 1 umowy wyłączono w stosunku do tych zmian wymóg zawarcia pisemnego aneksu. Nie sposób jest z powyższego zapisu zaś wywieść, że wniosek powódki (dotyczący przyjęcia spłaty kwoty 3 800,- zł) musiał być sporządzony na piśmie. W pozwie powódka wyraźnie wskazała, że wysokość wpłaty uzgadniała z pracownikiem banku, a tego twierdzenia pozwany nie kwestionował w odpowiedzi na pozew, z powyższego wynika zatem, że zostały spełnione przesłanki przyjęcia, że wpłata ta stanowiła wcześniejszą spłatę kredytu. Przyjęcie odmiennego poglądu byłoby sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego, albowiem kredytobiorca w tym celu wpłaca większą kwotę do banku aby zmniejszyć swe zadłużenie i w konsekwencji zmniejszyć odsetki należne bankowi. Całkowicie nielogiczne byłoby dokonywanie wpłaty, która przez okres 2 lat byłaby nieoprocentowana, a jednocześnie ponoszenie kosztów kredytu faktycznie finansowanego z własnych środków.

Chybiony jest zarzut 1 pkt d) apelacji dotyczący się wysokości stopy procentowej odsetek karnych, albowiem twierdzenia co do braku zmiany stopy procentowej pozwany winien podnieść w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Brak jakichkolwiek twierdzeń pozwanego w tym zakresie w odpowiedzi na pozew nie pozwalał Sądowi Rejonowemu na poczynienie pozytywnych ustaleń w tym zakresie. Skutkiem powyższego prawidłowo Sąd Rejonowy pozbawił wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny w zakresie odsetek karnych w całości.

W świetle powyższych rozważań uznać należy orzeczenie Sądu Rejonowego za prawidłowe, zaś apelacja pozwanego podlegała oddaleniu.

Odnosząc się do wniosków dowodowych pozwanego zawartych w apelacji, wnioski te należało uznać za spóźnione. Stosownie do art. 381 k.p.c. Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Niewątpliwie wszystkie dokumenty dołączone do apelacji pozwany mógł powołać w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji, albowiem w zdecydowanej większości są to dokumenty wytworzone przez pozwanego, a także

pozostałymi dokumentami pozwany dysponował. Chybiony jest natomiast pogląd pozwanego, że potrzeba powołania się na te dowody wynikła później. Powyższa argumentacja jest skutkiem pominięcia przez pozwanego w ocenie niniejszej sprawy skutków wskazanego na wstępie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 roku. Błędne poglądy pozwanego co do stanu prawnego nie mogą stanowić usprawiedliwienia dla braku aktywności przed sądem. Chybione jest twierdzenie pozwanego, że powódka nie zakwestionowała wyraźnie jej twierdzeń, albowiem na rozprawie w dniu 10 stycznia 2012 roku pełnomocnik powódki w sposób wyczerpujący odniósł się do twierdzeń odpowiedzi na pozew. Chybiona jest też argumentacja pozwanego o „nieuciążliwości” dowodów z dokumentów, albowiem nie jest to przesłanka dopuszczenia nowych dowodów w postępowaniu apelacyjnym.

Z powyższych względów wnioski dowodowe pozwanego, Sąd Okręgowy oddalił.

Sąd Okręgowy odmówił dopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika powódki aplikanta adwokackiego, który stawiał się na rozprawie bez dokumentu pełnomocnictwa, a jedynie z jego kserokopią, albowiem nie zaszyły przesłanki z art. 97 § 1 k.p.c. Nadto powódka wyraziła swoje stanowisko odnośnie apelacji w piśmie procesowym.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. apelację pozwanego należało oddalić, o czym Sąd Okręgowy orzekł w sentencji.